

Er stonden drie kruisen op Golgotha,
een kleine heuvel even buiten de stad:
opdat niemand,
die weg uit moet gaan
ooit zou denken dat hij die weg alléén,
heel alléén moet gaan,
en opdat ieder weten zou:
er is iemand die mij begrijpt
er is iemand die bij mij blijft
er is iemand die dit alles heeft doorstaan
en mij naar leven en verrijzenis is voorgegaan.

1 Godsbegrip Bertus Aafjes

Bijlage 2 keuze van gedichten

God zit niet op een troon van chroom of nikkel

Soms zit hij in een oude perenboom
En merelt
Soms staat hij op zijn hoofd in een klein kind
Want hij is altijd soms.
Hij is geen kerk van holle eeuwigheid
Hij is geen kathedraal van hoge lege almacht
Hij is een nu, een hier, een altijd soms
Soms lust die schuimt
Soms een verliefdheid
En wee de maagd.

Maar altijd is hij overal in alles
Zoals het is
Zoals het soms en altijd anders is.

2 Met U zijn er geen verten meer Felix Timmermans

Met U zijn er geen verten meer
en alles is nabij.

Des levens aanvang glinstert weer,
geen gisteren en geen morgen meer,
geen tijd meer en geen uren,
geen grenzen en geen muren;
en alle angst voorbij,
verlost van schaduw en van schijn,
wordt pijn en smart tot vreugd verheven!

Hoe kan het zo eenvoudig zijn!
Hoe kan het leven Hemel zijn,
met U, o kern van alle leven!

3 We hebben met elkaar gewandeld Michel van der Plas

Wij hebben met elkaar gewandeld waar de
dingen begonnen aan hun heerlijkheid:
op de eerste dag van de stenen tijd,
in de eerste tuin van de kale aarde.

En sindsdien, God, lijden wij aan elkander,
roepen wij uit de diepten: Adam! Heer!
tot Gij het zwaard wegneemt, de sterren weer
laat dalen, en ik in uw mens verander.

Wij missen elkaar, wij kunnen niet slapen.
Ik voel uw adem 's nachts langs mijn verdriet;
Gij hoort mijn pen krassen die U niet ziet.

Ik haat mijn appel; Gij uw vlammend wapen.
Wind, sterren en dromen, beken het maar:
wij willen weer wandelen met elkaar.

4 Vanbinnen *Toon Hermans* (over de onbeschrijfelijkheid van God)

soms voel ik diep vanbinnen iets van God
ik wou dat ik die dingen op kon schrijven
maar als 't naar buiten komt is het kapot
die dingen kunnen beter binnen blijven

5 Uit *Mozaïek Marcel Weemaes* (gedeelte)lijk)

God maakt een schitterend mozaïek
met mensen die als steentjes zijn,
vaak klein en wat geschonden,
soms glimmend nieuw en warm gevlamd,
maar alle steentjes die de mensen zijn
raapt God met liefde op.

6 De man die de wolken meet *Zr. Walburgis Pauwels*

Bronzen man op de toren
je fascineert mij
je gespierde gestalte
evenwicht en zelfzekerheid
Wat sta je daar te staan?

Wie kan de wolken meten
die bewegen en wisselen?
Ze verschalken je, man.
Je houding bundelt de spanning
tussen wetenschap en mysterie.
Ik vraag me af: ben ik gek?

Heb je weet van Hem
die de wolken spelend

in het uitspansel kaatst?
Ken je hem die zich hult in een wolk:
verborgen teken van zijn
aanwezigheid.

Waar hij woont?
Ik weet het ook niet
of toch ... ik ontmoet Hem in de
ruimte en Hij ademt diep in mezelf.
'In Hem leven, bewegen en zijn wij'
(Hand. 17,18).

Bronzen man op de toren
je fascineert mij
maar ... ik begrijp je niet.

In het water en in de regen
in het licht en in de zon
trilt de energie van de schepping.
In de bomen en in de beesten
in de rivieren en in mijn aderen
stroomt het sap dat leven geeft.

In het grootste en in het kleinste
in de sterrenstelsels en in de atomen
bruisst de waterval van de geest.
Eindeloos ver en onnoemlijk nabij
ruist de liefde van de Heilige.
Het grootste en het kleinste
zijn onmogelijk te bevatten.

Maar voor wie stil is van binnen
vallen de obstakels weg
gaan de hemelluiken open
wordt het groots patroon eenvoudig.
Het geheim onthult zijn kern
in de eenheid van de dingen.

Er stonden drie kruisen op Golgotha Eugeen Laridon

Er stonden drie kruisen op Golgotha,
bomen, weggehakt uit het levende bos;
het kruis van dat domme ongeval
het kruis van die slepende ziekte en het kruis van de dood.

Bomen, zonder takken of twijgen;
het kruis van het brute geweld
het kruis van de armen,
mensen zonder armen
het kruis van de oorlog, die van elke stok een wapen maakt.

Bomen, waarin geen vogels fluiten
het kruis van de moedeloze machteloosheid
het kruis van het slechte humeur
het kruis van het vele kleine verdriet dat elk lied verbiedt.

Er stonden drie kruisen op Golgotha,
een kleine heuvel
even buiten stad;
daar, waar mensen hun doden begraven
daar, waar mensen hun wonden likken
daar waar mensen in eenzaamheid huilen.

De Moerbeitoppen ruisten *Nicolaas Beets (1804-1903)*

'De Moerbeitoppen ruisten,'
God ging voorbij;
Neen, niet voorbij, hij toefde;
Hij wist wat ik behoefde,
En sprak tot mij;
Sprak tot mij in de stilte,
De stille nacht;
Gedachten, die mij kwelden,
Vervolgden en ontstelden,
Verdreef hij zacht.

Hij liet zijn vrede dalen
Op ziel en zin;
'k Voelde zijn vaderarmen
Mij koestren en beschermen,
En sluimerde in.

De morgen, die mij wekte
Begroette ik blij.
Ik had zo zacht geslapen
En Gij, mijn Schild en Wapen,
Waart nog nabij

Over het water *Myriam De Keyser*

Ik ben een zee van tranen
een zilver stilstaand meer
met Jezus aan de ene oever
en ik alleen hier.

Het water zal verdampen
de zon doet deze plas verdwijnen
En niets zal Jou nog hinderen
dan kom je in mijn hart.
Maar ik voel
Je stapt over water,
Je wacht niet op de zon.
Godzijdank,
daar ben je al.

De schepping *Catharina Visser*

7 De dingen hebben hun geheim

Martin de Geus

*De dingen hebben hun geheim,
de lucht, het water, aarde, vuur,
ze geven samen de natuur
een beeld van ware majesteit.*

*De bloemen weten meer dan wij,
de tulp, de roos, de hyacint,
hun geur bedwelmt, hun kleur verblindt,
hun bloei betuigt Gods zorgzaam e*

*De dieren in hun bonte pracht,
in duizend soorten uitgezet,
vertonen alle onverlet
Gods eindeloze scheppingskracht.*

Voed daarom je verwondering
en kijk weer echt je ogen uit.
Zing God je dank en hulde uit
en schenk Hem je bewondering.

*De wonderen zijn wijdverbreid
in vogels, vlinders bij de vleet,
en mensen naar Gods evenbeeld
geschapen in hun eigenheid.*

*Al is God zelf dan niet te zien,
zijn sporen zie je overal
in gaven, tekens zonder tal,
in mensen die elkaar ontzien.*

Voed daarom de verwondering
en kijk weer echt je ogen uit.
Zing God je dank en hulde uit
en schenk Hem je bewondering.

8 God is nergens *Marinus van den Berg*

(Op 7 januari 2015 geschreven. Hoe verward moet je zijn om te denken dat je de goede God dient door zoveel leed aan te richten. Valt hier nog tegenin te argumenteren?)

Ziekenhuispastor Marinus van den Berg schreef dit gedicht als reactie op de aanslag in Parijs op de redactie van het blad Charlie Hebdo met talrijke slachtoffers).

God is groot
schreeuwden ze schietend
vanuit hun zwarte autotanks

Ze lieten een zwart spoor achter
van doden en gewonden
vluchtend in hun zwarte autotanks

Een zoektocht begon naar de daders
God was nergens
God had geen woordvoerder

Alleen de doden
Alleen de aanklagers van geweld
Alleen de tekenaars met hun potlood

God is niet groot
God is niet almachtig
God is nergens

Tenzij in hen die de straat opgingen
Tenzij in hen die samenleven willen
Samen in godsnaam verscheiden verbonden.

9 God is zo ver *Hélène Swarth (1959-1941)*

God is zo ver! - Ik kan Hem niet bereiken.
Mijn bede rijst niet hoger dan die ster.
En hoger woont Hij dan de sterren prijken –
God is zo ver!

God is zo rijk! - Berooid, met lege handen,
Schuil 'k huivrend weg, een bedelkind gelijk.
Mijn haard is koud, reeds donkren de avondlanden –
God is zo rijk!

God is zo groot! - In blauwe hemelzalen
Schalt engelzang, maar dringt geen kreet van nood.
Hoe zal Hij zien mijn droef en eenzaam dwalen? –
God is zo groot!

God is nabij! - Ik voel zijn adem waren
In 't wuivend woud, dat suizelt, vroom en blij.
Ik voel zijn adem huivren door mijn haren –
God is nabij!

Gij zijt mij overal nabij,
In ieder ding: gij ziet naar mij,

Of ik u aanzie en herken,
En, een met u, gelukkig ben.

Wel blijf ik dikwijls blind voor u
En reis ik ver van hier en nu,

Of ergens 't veilig eiland is
Waar 'k troost of slaap vind voor gemis.

Maar soms ben 'k onverwacht weer thuis.
Gij roept mij zachtjes. In 't geruis

Van wind en blaren langs het raam
Hoor ik de fluistring van mijn naam,

Of in de glinstering van 't licht
Zie ik uw wachtend aangezicht.

Als ik dan schuchter tot u kom,
Wordt het zo wonder-stil rondom,

Zo vreemd en wonder-stil in mij,
Dan is er enkel ik en gij,

Neen, gij alleen en wat gij zijt :
Mijn eind van menigvuldigheid,

Mijn oorsprong waar ik ongedeerd
In liefde toe ben weergekeerd...

Maar dan, ontwaakt tot de oude droom,
Hoor ik de wind weer in de boom,

En zie de kleine dingen aan,
Die stil en ernstig voor mij staan,

Verzonken in hun eigen rust.
Zo, van ons diep verband bewust,

Heb ik hen lief en hoor tot hen,
Met wie 'k in u gelukkig ben,

En tot die nieuwe zin gewijd
Wordt al wat is nu werkelijkheid.

De ruimte kent geen randen
en eindloos staat
de sterrentuin te branden.
Als dauwdrop aan der aarde bloeme
weerspiegel ik het al.
Ik hoor de sferen zoemen.
Gans 't sterrendal
probeert uw naam te noemen.
't Geheim blijft tot de nacht behoren,
waarin ik ben ontstaan,
tot, opgeslorpt, in schijn verloren,
in 't licht vergaan
in U ik word herboren!

Gij badt op enen berg alleen

Guido Gezelle

Gij badt op enen berg alleen,
en... Jesu, ik en vind er geen
waar 'k hoog genoeg kan klimmen
om U alleen te vinden:
de wereld wil mij achterna,
alwaar ik ga
of sta
of ooit mijn ogen sla;
en arm als ik en is er geen,
geen een,
die nood hebbe en niet klagen kan;
die honger, en niet vragen kan;
die pijn, en niet gewagen kan
hoe zeer het doet!
O, leer mij, armen dwaas, hoe dat ik bidden moet!

Gij zijt mij overal nabij *Pieter Nicolaas van Eyck*

Mijn gehele werk staat in het teken van de zoekertij, vertrouwde de Nederlandse dichter en hoogleraar Pieter Nicolaas van Eyck (1887-1954) toe aan een journalist in 1913. In het gedicht Gij zijt mij overal nabij getuigt hij van Gods aanwezigheid in die broze zoektocht.

Onze Tijd *Nel Benschop (gedeeltelijk)*

Ons leven is niet enkel vragen
terwijl er nooit een antwoord komt,
het is niet enkel lasten dragen
waaronder onze rug zich kromt.
Er zijn nog wònd'ren te beleven!
't Is niet alleen ons koel verstand
dat ons de richting aan moet geven:
het is Gods stem, het is Gods hand.
Wij hoeven niet in 't donker verder,
in twijfel en onzekerheid:
want vóór ons gaat de goede Herder,
van wie ons zelfs de dood niet scheidt!

Bergwandeling *Anne Ingels*

Het leven is als een bergwandeling:
kijken naar de top
kijken naar God
op stap gaan
langs mooie smalle paadjes
op weg gaan
met mensen om ons heen
samen springen
van steen tot steen
elkaar een hand reiken
om verder te kunnen gaan
de top bereiken
en sprakeloos zijn
een doel bereiken en voelen
ik ben niet alleen!
Terug afdalen
en nog eens omkijken
achterom kijken om het mooie van onze weg te zien
en altijd weten en voelen
en geloven: God is bij mij
en gaat in mensen met mij mee!

God woont in de Fokke Simonszstraat *Willem Wilmink*

*Gods ontferming kan opgewekt worden door de ontferming van een mens.
Daar raken hemel en aarde elkaar.*

Ik hoorde het van een zeereerwaarde
en hoogbejaarde dominee:
de Here wou met onze aarde
niet één dag langer meer in zee.

Al zouden wij hem overstelpen
met erediens en dankgebed,
het zou geen ene moer meer helpen:
er werd een punt achter gezet.

Maar zie: daar was diezelfde morgen
zo'n rotjoch in de grote stad
een doodziek duiffie aan 't verzorgen
dat-ie op straat gevonden had.

'Kristus, wat mot je dan? Wat wil je?
Ja, kijk me maar es effe an.
Godsallejeisis, beest, wat tril je.
Leg nou toch effe rustig, man.'

Toen heeft de Heer Zijn Toorn bedwongen,
want Hij kreeg schik in het geval.
Hij spaarde dus de kleine jongen,
de zieke duif en het heeal.

*Iedere daad van ontferming, ieder woord van ontferming helpt om God niet weg
te drukken uit deze wereld.*

Nader tot U *Gerard Reve*

Eigenlijk geloof ik niets,
en twijfel ik aan alles, zelfs aan U.
Maar soms, wanneer ik denk dat Gij waarachtig leeft,
dan denk ik, dat Gij Liefde zijt, en eenzaam,
en dat, in zelfde wanhoop, Gij mij zoekt,
zoals ik U.

Herfst

Rainer Maria Rilke (vertaling Michel van der Plas)

De blaren vallen, vallen, als van verre,
als stierven er hierboven rozengarden.
Ze vallen met ontkennende gebaren.
En in de nachten valt de zwarte aarde,
die p in de eenzaamheid, uit alle sterren.

Wij vallen allemaal. Een hand wordt oud
en valt. En ook de andere. Alle. Alle.

En toch bestaat er Een die al dat vallen
oneindig teder in zijn handen houdt.

Er is iets in de dingen dat ontroert... *Pieter G. Buckinx*

Er is iets in de dingen dat ontroert:
het is de schoonheid niet der bloemen,
noch het glanzen van een blad, noch 't roepen
van de roerdomp in de nacht. Het is
daarin, maar ook daarachter en daarboven
en daaronder, dieper in de grond, die
warm en geurig is als versgebakken brood.
Het zijn de sappen die onzichtbaar blijven,
diep in de wortels en het hart waarin het
leven roert. Het zijn de klanken en geluiden
die een kind kan horen als het zijn oor
te luistren legt dicht aan de grond. Het is
het trillen van de wingerdrank wanneer uw
hand haar aanraakt, en het beven van de
kever op het blad, dat groeit en zwelt.
Het is het dons der distelbloemen en de
pijn der wonden die uw vlees doorsplijt.
Het zijn de tekenen van Gods aanwezigheid.

Finis *(titel doordat het gedicht einde dichtbundel staat)*

Ida Gerhardt

Wat ziet Gij, liefste, mij aan?
Nóg kan ik donker vervaren
om het kwaad der donkere jaren
dat, donker, ik U heb gedaan.

Wat ziet Gij, liefste, mij aan?
Geen sterveling weet wat zij waren
dan Gij, die dit donkere, zware
door liefde te niet hebt gedaan.

God rolt de zonnen *Felix Timmermans*

God rolt de zonnen door zijn handen
zoals de boer het zaad.